

1 חוק האנטומיה והפתולוגיה, התשי"ג-1953

1. פירושים

בחוק זה -

"בית ספר לרפואה" פירושו - אוניברסיטה או בית-ספר לרפואה בישראל שהוכרו על פי פקודת המתעסקים ברפואה, 1947;
"הסכמה" - הסכמה שניתנה מרצון חפשי ומתוך דעה צלולה בטופס שנקבע בתקנות;
"בן-משפחה" - בן-זוג, ילד, הורה, אח, אחות.

2. ביתור גוויות

(תיקון התשמ"א)

גוייתו של אדם שהסכים בכתב כי תשמש למטרות מדעיות, מותר לבתרה בבית ספר לרפואה לצרכי לימוד ומחקר.

3. חובות הודעה ומסירה

מי שברשותו גוייה כאמור בסעיף 2, יודיע על כך לבית ספר לרפואה וימסרנה לו לפי דרישתו, תוך הזמן ובדרך שנקבעו בתקנות; אך אין הוראה זאת חלה על מי שהגוייה נמסרה לו לשם קבורה בלבד.

4. אי-תחולת הוראות פקודת בריאות העם

הוראות הסעיפים 8(א) ו-22(6)א של פקודת בריאות העם, 1940, לא יחולו על גוייה כאמור בסעיף 2 ובמקומם יבואו הוראות שייקבעו בתקנות.

5. קבורה

(א) לא יאוחר משנה מהיום שבו נתקבלה הגוייה בבית הספר לרפואה יובאו הגוייה וחלקיה המבותרים לקבורה לפי דיני העדה הדתית שעמה נמנה המת ובית הספר לרפואה ישא בכל הוצאות הקבורה.
(ב) מותר לבית הספר לרפואה לשמור על הגוייה או על חלקים ממנה, אם הסכים לכך הנפטר בכתב, או אם הרשאי לדרוש אותה לפי התקנות לא התנגד לכך תוך זמן ובדרך שנקבעו בתקנות.

6. ניתוחי אנטומיה פתולוגית

(תיקון התשמ"א)

(א) מותר לרופא לנתח גוייה לשם קביעת סיבת המוות או כדי להשתמש בחלק ממנה לריפוי של אדם, אם נקבע בתעודה שנחתמה על ידי שלושה רופאים שהוסמכו לכך בהתאם לתקנות, כי הניתוח משמש לאחת המטרות האמורות.

(ב) (1) לא תנתח גוייה לפני תום חמש שעות לאחר מתן הודעה על הפטירה לאחד מבני המשפחה; ימי שבת ומועדי ישראל, ולגבי בן משפחה שאינו יהודי - שבתה וימי חגיה של עדתו, לא יבואו במנין חמש השעות האמורות.

(2) על אף האמור בפסקה (1), אם היה הניתוח דרוש כדי להשתמש בחלק מהגוייה לריפוי של אדם, תימסר על כך הודעה לאחד מבני המשפחה בזמן סביר לפני עשיית הניתוח.

(ג) (1) נתגלה צורך להשתמש בחלק מגוייה להציל חייו של פלוני, יבוא במקום הזמן האמור בסעיף קטן (ב)

- הזמן שעד המועד המאוחר ביותר שבו אפשר להוציא את החלק מהגוויה לשם שימוש כאמור; לא ניתן למסור הודעה לפי סעיף קטן (ב) תוך המועד האמור, מחמת חוסר אפשרות לאתר בן-משפחה, מותר הניתוח לפי סעיף קטן זה ובלבד שנעשה נסיון סביר למסור את ההודעה.
(2) בלי לפגוע בכלליות האמור בפסקה (1), שימוש בקרנית של נפטר להשתלה באדם פלוני להצילו מעיוורון, שימוש למניעת ליקוי בראייה או בשמיעה, שימוש בכליה של נפטר, ושימוש ברקמות עור של נפטר להשתלה להציל חייו של אדם פלוני הם שימושים בחלקי גוויה להצלת חיים.

6א. סייגים

(תיקון התשמ"א)

(א) השאיר הנפטר בני משפחה, לא תנותח גווייתו לפי סעיף 6 - למעט ניתוח בנסיבות כאמור בסעיף 6(ג) - אלא אם נתקיימו גם שתי אלה:

(1) הסכים לכך בן זוגו של הנפטר, ובהעדר בן זוג - ילדיו, ובהעדר ילדים - הוריו, ובהעדר הורים - אחיו או אחותו;

(2) לא התנגד לכך בכתב בן משפחה שבאותה דרגת קרבה ש[נ]של מי שהסכים כאמור, או בן-משפחה שבדרגת קרבה

שלאחריו בנסיבות המקרה בהתאם לסדר דרגות הקרבה שבפסקה (1).

(ב) התנגד אדם בחייו בכתב שגווייתו תנותח, הרי על אף האמור בסעיף 6 ועל אף כל הסכמה של בן-משפחה לפי סעיף קטן (א) - לא יבוצע הניתוח.

(ג) הסכים אדם שגווייתו תנותח, מותר לנתח על אף כל התנגדות של בן-משפחה.

(ד) בנסיבות כאמור בסעיף 6(ג) מותר לנתח את הגוויה זולת אם התנגד האדם בחייו בכתב שגווייתו תנותח, או אם התנגד לכך בכתב בן זוגו, אחד מילדיו או אחד מהוריו.

(ה) לא השאיר אדם בני משפחה, לא תנותח גווייתו אלא אם הסכים לכך בחיים.

(ו) הוראות סעיף זה באות להוסיף על האמור בסעיף 6.

6ב. סודיות

(תיקון התשנ"א)

(א) המגלה מידע שנמסר לו, אגב מקצועו או מלאכתו, בדבר זהותו של נפטר שחלק מגווייתו הוצא או יוצא ממנה כדי להשתמש בו לריפוי של אדם, ואינו נדרש לגלות מידע זה מכוח הדין, דינו - מאסר ששה חדשים; הוראות סעיף קטן זה לא יחולו על מתן הודעה לפי סעיף 6.

(ב) המפרסם מידע בדבר זהותו של נפטר כאמור בסעיף קטן (א), דינו - מאסר שנה אחת.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), לא יהיה בפרסום לפיו משום הפרת חובת הסודיות אם הנפטר הסכים לכך בכתב בחייו או שנתקיים, לענין הפרסום, האמור בפסקאות (1) ו-(2) של סעיף 6א(א).

6ג. הצלת עובר

(תיקון התשמ"א)

הוצאת יילוד מגופה של נפטרת כדי לאפשר לו חיים, לא יראו בה ניתוח לענין חוק זה.

6ד. אי-תחולה במקרים מיוחדים

(תיקון התשמ"א)

בעת מלחמה או בעת פיגוע המוני או בעת תאונה או אסון שגרם למספר רב של נפגעים לא יחולו הוראות סעיף 6א.

7. עונשין

(תיקון התשמ"א)

(א) המוסר גוייה לבית ספר לרפואה שלא נתמלאו לגביה הוראות סעיף 2, המבותר גוייה שלא ברשות בית ספר לרפואה או המנתח גוייה שלא לפי הוראות סעיפים 6 או 6א דינו - מאסר שלוש שנים או קנס 1,500 לירות או שני העונשים כאחד.
(ב) העובר על הוראות סעיף 3 או סעיף 5(א), דינו - מאסר שנה אחת או קנס 500 לירות או שני העונשים כאחד.

8. ביצוע ותקנות

שר הבריאות ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו, לרבות תקנות בדבר מתן הודעה על המוות.

9. שמירת דינים

(תיקון התשמ"א)

חוק זה לא יפגע בהוראות חוק חקירת סיבות מוות, התשי"ח-1958, אולם שופט חוקר כאמור באותו חוק לא יצווה על ניתוח גוייה אלא אם ראה שיש יסוד סביר לחשש שהמוות נגרם בעבירה או ברשלנות או בהזנחה, ולאחר שניתנה לאחד מבני המשפחה הודעה על כוונתו לצוות כאמור; התייצב אחד מבני המשפחה או אדם או גוף בעל ענין בהליך כאמור, תינתן לו הזדמנות להשמיע את דבריו.

10. ניתוחים במקרים מיוחדים

(תיקון התשמ"א)

על אף האמור בחוק זה, אם היתה סכנה מוחשית ומיידית לבריאות הציבור והתעורר צורך דחוף ומיוחד בניתוח גוייה כדי למנוע סכנה כזאת, מותר לנתחה; שר הבריאות יתקין, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, תקנות לגבי סכנה כאמור.

משה שרת

יוסף סרלין

שר החוץ

ממלא

מקום ראש

הממשלה

שר

הבריאות

יצחק בן-

צבי

---

[1].ס"ח 134, התשי"ג, עמ' 162.
תיקון:ס"ח 992, התשמ"א (10.12.1980), עמ' 42;
ס"ח 1353, התשנ"א (28.3.1991), עמ' 144.

//